Dövlətimiz istənilən təhdidi vaxtında aşkara çıxarmağa və qarşısını almağa tam qadirdir

Milli Məclisdə "Azərbaycanın media resurslarına 20 fevral hücumları: kibermüdaxilədən dezinformasiyaya" mövzusunda ictimai müzakirə keçirilib.

Mayın 2-də Milli Məclisin Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı müvəqqəti komissiyasının "Azərbaycanın media resurslarına 20 fevral hücumları: kibermüdaxilədən dezinformasiyaya" mövzusunda ictimai müzakirəsi keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən verilən məlumata görə, müzakirədə Milli Məclisin deputatları, ölkənin beyin mərkəzlərinin nümayəndələri, media və vətəndaş cəmiyyətinin təmsilçiləri, kibertəhlükəsizlik sahəsində mütəxəssislər, ekspertlər və digər şəxslər iştirak ediblər.

Tədbiri giriş sözü ilə açan müvəqqəti komissiyanın sədri Ramid Namazov bildirib ki, cari il fevralın 20-də ölkə ərazisində fəaliyyət göstərən bir sıra aparıcı media resurslarına qarşı kiberhücumlar həyata keçirilib. Budəfəki hücumlar əvvəlkilərdən miqyası və istifadə edilən vasitələr baxımından fərqlənib. Bu hücumlar nəticəsində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən ondan çox aparıcı media resursuna qarşı koordinasiyalı və siyasi motivli kiberhücumlar həyata keçirilib.

Aparılan araşdırmalar nəticəsində bu hücumların ölkəmizdə indiyə qədər qeydə alınmış ən ciddi kibermüdaxilə hadisələrindən biri olduğu məlum olub. İlkin nəticələrə görə, hücumlar zamanı əsasən xüsusi xidmət orqanları tərəfindən geniş istifadə olunan "saxta bayraq" (false flag) əməliyyatlarının tətbiq edildiyi müəyyənləşib.

Kiberhücumun mənbəyi barədə danışan müvəqqəti komissiyanın sədri diqqətə çatdırıb ki, kiberhücum aktının təhqiqatı bir-birindən asılı olmayan iki müstəqil peşəkar komanda tərəfindən aparılıb və əldə olunan nəticələr üst-üstə düşüb. Araşdırma çərçivəsində sistem qeydləri və zərərverici proqram izləri təhlil edilib, hücum edənlərin davranış analizi aparılıb. Nəticədə hücumların yüksək səviyyədə təşkilatlanmış, yalnız texniki deyil, eyni zamanda da psixoloji təsir yaratmağa yönəlmiş kibercasus qrupu tərəfindən həyata keçirildiyi məlum olub. Qeyd olunub ki, bu qrup beynəlxalq kibertəhlükəsizlik mütəxəssisləri tərəfindən dövlətə bağlı aktor kimi təsnif edilir.

Diqqətə çatdırılıb ki, bu kiberhücumlar üçün təhrikedici bəhanə kimi bəzi media resurslarının həmin məsələlərlə bağlı süjetlər və araşdırma materialları hazırlamalarından istifadə edilib. Əsas məqsəd media sahəsindəki etibara zərbə vurmaq və rəqəmsal təhlükəsizliyi sarsıtmaq olub. Hücumun məqsədi bir qədər öncə baş vermiş bu hadisələrə görə iz buraxmadan qisas almaq niyyəti daşıyıb.

Bununla yanaşı, kiberhücumlar zamanı "saxta bayraq" əməliyyatlarına bənzər üsullardan istifadə olunaraq qeyri-qanuni hesab edilən qruplaşmaya məxsus loqo və "Qurani-Kərim"dən ayələrin yer aldığı təxribat xarakterli şəkillərin hücuma məruz qalan saytlar üzərindən yayıldığı və bununla da izlərin çaşdırılmasına cəhd edildiyi müəyyən olunub.

Paralel şəkildə, bir sıra xarici media resurslarında ölkəmizin media resurslarına qarşı DDoS hücumlar həyata keçirildiyinə dair dezinformasiya kampaniyasının aparıldığı da aşkarlanıb. Halbuki nə "Global Media Group", nə də digər müvafiq qurumlar tərəfindən həmin gün və sonrakı dövrdə kiberhücumun növü ilə bağlı hər hansı rəsmi açıqlama verilməyib.

Kiberhücum barədə ətraflı məlumat verən "Global Media Group"un İdarə Heyətinin üzvü Orxan Məmmədov baş vermiş insident və müzakirə olunan mövzu ilə bağlı fikirlərini bildirib.

Sonra hadisələrin xronologiyası barədə danışan Ramid Namazov deyib ki, hücumun əsas hədəfi "Global Media Group"a daxil olan resurslar olub. Hadisə zamanı qrupun daxili infrastrukturu zərərverici proqramla yoluxdurulub, sistem inzibatçısına məxsus kompüter ələ keçirilib və ehtiyat nüsxələrin saxlanıldığı serverə giriş təmin edilib. Hücum nəticəsində veb-server məlumatları məhv edilib, ehtiyat nüsxələr silinib və infrastruktura giriş məhdudlaşdırılıb. Eyni zamanda diqqətə çatdırıb ki, hücuma məruz qalan media resurslarının kibertəhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə aidiyyəti qurumlar tərəfindən dərhal müvafiq addımlar atılıb.

Bildirilib ki, hücum zamanı istifadə olunan IP ünvanları və domenlər müəyyən edilib. Araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, hücumların bir hissəsində ölkədaxili IP ünvanlarından da istifadə olunub. Bununla belə, həmin şəxslərin Azərbaycan vətəndaşı deyil, əcnəbi olduqları qeyd olunub.

Ekspertiza nəticəsində istər hücum zamanı istifadə edilən texniki üsullar, istərsə də davranış modelləri hücumun xarici ölkə ilə əlaqəli xüsusi qrupa məxsus olduğu aşkar edilib. Bu qrup xüsusi əhəmiyyətli kiberəməliyyatlar həyata keçirən mütəşəkkil dəstədir. Kibercasusluqla məşğul olan bu qrupun fəaliyyəti əsasən hökumət qurumlarını, xarici diplomatik nümayəndəlikləri, habelə siyasət, müdafiə, enerji, media və digər kritik sahələri hədəf almaqdan ibarətdir. İş metodlarına gəlincə isə, bir çox üsullardan, kibermüdaxilə alətlərindən istifadə edirlər. Onlardan biri də uzun müddət öncədən hədəfin sistemlərinə daxil olaraq, orada möhkəmlənmək və lazım olan anda hərəkətə keçməkdən ibarətdir. Məhz tətbiq etdikləri bu metod və siyasi məqsəd daşıyan motivləri onları digər kibercinayətkar qruplardan fərqləndirir.

Tədbirdə Milli Məclisin deputatları Zaur Şükürov, Rizvan Nəbiyev, Sevil Mikayılova, Nigar Məmmədova, Rasim Musabəyov, Nurlan Həsənov, Samir Vəliyev, Əminə Ağazadə çıxış ediblər. Onlar qeyd ediblər ki, kiber məkanda casusluq, təxribat və dezinformasiya kampaniyaları genişlənməkdədir. Kiberhücumlar hadisələri manipulyasiya etmək üçün əsas vasitələrə çevrilir. Millət vəkilləri son zamanlar Azərbaycanın yaratdığı yeni reallıqları həzm edə bilməyən qüvvələr tərəfindən ölkəmizə qarşı hibrid təhdidlərin intensivləşdiyini və bu təhdidlərin media resurslarına kiberhücumlar şəklində də özünü göstərdiyini bildiriblər. Deputatlar rəqəmsallaşmanın sürətlə yayıldığı bir dövrdə kiberhücumlardan qorunmağın aktuallığını vurğulayıblar, bu sahədə maarifləndirmənin və insanların zəruri vərdişlərə yiyələnməsinin əhəmiyyətini qeyd ediblər. Bildirilib ki, kiberhücumların qarşısının alınması üçün mövcud hüquqi və texniki imkanların təkmilləşdirilməsi vacibdir.

Çıxış edənlər media subyektlərinə kiberhücumların qarşısının alınması, bu istiqamətdə müvafiq cavab tədbirlərinin həyata keçirilməsi, media işçilərinin kiberhücumlarla mübarizəyə dair təlimlərə cəlb edilməsi ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər, qeyd və təkliflərini səsləndiriblər.

Milli Məclisin Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı müvəqqəti komissiyasının sədri Ramid Namazov müzakirələrdə səslənən fikirləri ümumiləşdirərək media resurslarının kibertəhdidlərdən qorunması istiqamətində kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi, o cümlədən bu sahədə qanunvericiliyin təkmiləşdirilməsi, media subyektlərinin kibertəhlükəsizlik biliklərinin və bacarıqlarının artırılması ilə bağlı bəzi tövsiyələri səsləndirib.

Ramid Namazov əlavə edib ki, dünyanın ən güclü kibercasus qruplarından biri tərəfindən həyata keçirilmiş bu hücumun icraçılarının dəqiq şəkildə müəyyənləşdirilməsi informasiya təhlükəsizliyi sahəsində milli maraqlara əsaslanan siyasətin uğurla həyata keçirildiyini bir daha təsdiqləyir. Sonda vurğulanıb ki, dövlətimiz formasından asılı olmayaraq istənilən təhdidi vaxtında aşkara çıxarmağa, qarşısını almağa və onu neytrallaşdırmağa tam qadirdir.

"Azərbaycan"

Azərbaycan.- 2025.- 3 may (№ 89).- S.6.